

2009-02-04

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

CBM:s yttrande över EU-kommissionens meddelande KOM (2008) 789 om en EU-strategi för invasiva arter, dnr M2008/2740/Na

Centrum för biologisk mångfald har tagit del av EU-kommissionens meddelande KOM (2008) 789 om en EU-strategi för invasiva arter, och lämnar härmed följande synpunkter på meddelandet.

Generellt gör KOM en riktig beskrivning av problemen, riskerna och kostnaderna orsakade av invasiva främmande arter, om än kortfattat. Den hierarkiska strategi som beskrivs bygger på CBD:s riktlinjer och är ett allmänt accepterat synsätt. Beskrivningen av befintliga instrument som kan användas mot främmande arter är inte uttömmande, vare sig på nationell nivå eller på gemenskapsnivå, men ger exempel på viktiga instrument. KOM beskriver fyra åtgärdsalternativ för EU:s framtida agerande, utan att ta explicit ställning till vilket som bör styra åtgärderna. Implicit argumenteras dock för att alternativ C, en övergripande specifik EU-rättsakt, är det enda som kan komma ifråga om problemen ska kunna hanteras effektivt. CBM delar denna uppfattning, och vi instämmer till fullo med de slutsatser som förs fram i åttonde kapitlets första stycke.

Problemet med invasiva främmande arter berör en rad olika samhällssektorer, som styrs av egna regelverk och myndigheter. Bristen på samordning mellan, men även inom, sektorerna är en viktig orsak till varför vi ofta misslyckas med att hantera invasiva arter. Lagstiftning och myndighetsutövning är ett lappverk med stora gluggar, både på nationell nivå, och på EU-nivå. Generellt hanteras hot mot människans hälsa, grödor och husdjur relativt bra, inom sina respektive sektorer, medan hot mot biologisk mångfald i övrigt täcks mycket dåligt. Detta faktum konstaterades redan i CBM:s rapport om Sveriges genomförande av Konventionen om biologisk mångfald med avseende på främmande arter

<i>Postadress</i>	<i>Besöksadress</i>	<i>Telefon</i>	<i>Fax</i>	<i>E-mail</i>
Box 7007 750 07 UPPSALA	Bäcklösavägen 10	018-67 22 68	018-67 35 37	Torbjörn.Ebenhard@cbm.slu.se

och genotyper (<http://www.cbm.slu.se/publ/annat/frammandearter/frammandearter.pdf>), och var anledningen till att vi förordade ett nationellt råd för samordning av regelverk och åtgärder. Samma behov finns även på EU-nivå, och en övergripande rättslig ram skulle vara ett stort steg i rätt riktning.

KOM:s meddelande har dock en stor brist. Allt beskrivs som om hela EU:s territorium vore den enda relevanta geografiska enheten, och att allt arbete ska koncentreras på att skydda EU mot införsel av skadliga organismer från tredje land. Ett sådant synsätt ignorerar effekten av EU:s inre marknad. Frihandeln inom EU riskerar att sprida invasiva arter inom EU:s eget territorium, över naturliga spridningsbarriärer, både avsiktligt och oavsiktligt. Detta handlar om allt från att preparat för biologisk bekämpning, eller skogsodlingsmaterial, fritt får saluföras i hela unionen så fort de godkänns i något EU-land, till att snabba transporter utan gränskontroller fraktar omkring en uppsjö av liftande organismer. CBM anser att regelverk och åtgärder behövs för att minimera sådana effekter även inom den inre marknaden.

Alternativ C innebär också att det inrättas ”oberoende bedömningsförfaranden”, d.v.s. krav på och rutiner för riskbedömning av enskilda arter, spridningsvägar och verksamheter. Detta menar vi är en nödvändig komponent i all hantering av invasiva främmande arter. Redan idag finns sådana krav och rutiner utvecklade i ett antal olika gemenskapslagstiftningar, men inte alls heltäckande och oftast med en otillräcklig tillämpning av CBD:s försiktighetsprincip. EU:s tillämpning går vanligen ut på att en bevisat farlig aktivitet kan stoppas, istället för att en aktivitet som bedömts medföra låg risk kan tillåtas.

Vi ställer oss frågande till termen ”invaderande arter”, av två skäl. Den normala översättningen inom relevant litteratur av engelskans *invasive* är ”invasiv”, inte ”invaderande”. I en not anger KOM att begreppet ”invaderande art” är bredare än begreppet ”invaderande främmande art”, d.v.s. att det inkluderar alla invasiva arter, oavsett om de är främmande eller ej. Det skulle innebära att hela dokumentet även handlar om en lång rad inhemska organismer som på olika sätt skulle kunna hota biologisk mångfald eller ”få andra oväntade konsekvenser”. Detta skulle vidga problemställningen avsevärt, och gå långt utanför CBD:s riktlinjer om invasiva främmande arter. CBM tror inte att det är KOM:s avsikt. I Naturvårdsverkets rapport 5910 används begreppet ”invasiv främmande art”, och vi rekommenderar att KOM:s svenska översättningar gör detsamma.

Beslut i detta ärende har fattats av t.f. föreståndaren Torbjörn Ebenhard.

Torbjörn Ebenhard
T.f. föreståndare, CBM